

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 1. De ipsa fide,

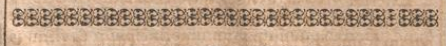
[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

vt cum fide requirat virtutes eas quarum antea meminimus, humilitatem inquam, sinceram religionem, timorem Dei, spem, charitatem & obedientiam. Neque refert quod idem cultus, prout de illo datur primum præceptum, tantum sit actus sinceræ religionis; quia huic virtuti, præsertim in Christiana religione, illæ aliæ annexæ sunt tanquam requisitæ ad talis actus usum.

6. Alter cultus est exterior, consistens in cæremoniis, actionibusve externis quibus declaramus ac profiteamur prædictum cultum internum. Cuiusmodi actiones sunt duplices: quædam velut communes; vtpote vîtatæ non tantum ad declarandum cultum soli Deo debitum; sed etiam eum, qui hominibus debetur; vt genu flexio apertio capitis, & inclinatio coram aliquo, ac cætera; quibus non tantum Deo, sed etiam hominibus honor exterius impèditur. Quædam vero solus cultus Dei sunt propria, id est, quæ declarant solum cultum eum qui Deo debetur: vt oblatio sacrificii. Solum enim Deo sacrificium offerri docet D. August. in 10. De ciuit. Dei cap. 4. Item protesta- tio, qua quis voce exprimit se agnoscere vel fateri aliquem esse suum creatorem, redemptorem seruatorem, summe bonum & huiusmodi, quæ soli Deo sunt propria.

7. Vnde intelligitur cultum quem Christiani Sanctis in se aut in suis imaginibus deserunt, non aduersari huic præcepto: quia is non est proxime descriptus, soli Deo debitus, qui communi Ecclesiæ vsu dicitur *λατρεία*: sed longe inferior, qui eodem vsu dicitur aut *δωλεια*. Sanctisque ipsi exhibetur, nõ tanquam veris diis; sed tanquam seruis veri Dei, qui cum illis aliquam suæ excellentiæ particulam dignatus est communicare: aut *ὀπισθολογία*, id est, excellens quædam *δωλεια* quatenus alicui exhibetur tanquam particulari quadam affinitate coniuncto cum Deo: vt beatissimæ Virgini, tanquam Dei matri. Intelligitur etiam eidem præcepto non aduersari usum imaginum quem videmus in Ecclesia Catholica: quandoquidem non prohibetur in eo absolute omnis talis vsus: Nam alioqui nullam omnino imaginem liceret pingere, cum expresse prohibeatur fieri omnis similitudo rei, quæ est in celo deluper: & quæ in terra deorsum; & quæ in aquis sub terra.

8. Id quod falsum esse constat: sed prohibetur is imaginum abusus, quo apud Gentiles eæ pro Deo adorabantur, iuxta illud quod ad Rom. 1. iidem Gentiles dicuntur transfuisse gloriam Dei, in imagines serpentum, voluerum; & quadrupedum: & illud Psal. 105. quo Israelitæ dicuntur mutasse gloriam suam in similitudinem vituli eomedentis fœnum; facta allusione ad illud quod Exod. 32. conflatu aureo vitulo dixerunt, Hi sunt dii tui Israel, quos duxerunt te de terra Ægypti. Istudenim iuri nature seu rectæ rationi aperte repugnat: non autem illud: cum potius recta ipsa ratio ex aduerso dicitur: sicut pium est Christi & Sanctorum imagines in mente formare, vt per has & in his, illos cognitos debito cultu ac veneratione prosequamur: ita etiam pium esse extra mentem easdem effingere, non vt ipsas tanquam Deos colamus: sed vt prototypa quæ representant in ipsis veneremur eaque tanquam nobis ante oculos proposita considerantes, inflammemur ad amandum ardentius, ac colendum Deum: atque ad illorum vitam & mores imitandos excitemur. De quibus plura dicere quia non videretur nostri instituti esse: sufficit volentem plenius de illis instrui ob hereticorum importunitatem, remittere ad Bellarm. in 7. generali controuerfia tomo 1.

TRACTATUS I.

De fide & ei contrariis.

IN tradenda ratione indicandi de peccatis ex primo præcepto Decalogi, merito initium sumitur ab his quæ ad illum ex parte fidei spectant: cum fides vta D. Aug. in ferm. 38. De tempore dicitur, sit bonorum operum funda-

mentum & salutis initium: siue vt habet Concil. Trident. sess. 6. cap. 8. humanæ salutis initium & fundamentum, ac radix omnis iustificacionis. Id quod patet per illud Apost. ad Rom. 5. Per quem & habemus accessum per fidem in gratiam istam in qua stamus & gloriamur in spe gloriæ filiorum Dei: & illud ad Hebr. 11. Impossibile est sine fide placere Deo. Credere enim oportet accedentem ad Deum quia est, & inquirentibus se remunerator sit. Rati- oque confirmat: quia prius est cognoscere Deum vt Superiorem, cui in omnibus obsequi debeas, quam vt ipsi debitum obsequium præstes: ad illamque cognitionem, fides intellectum redditabilem, sicut ad hoc obsequium, reliquæ virtutes voluntatem reddunt propensam. Dicemus autem primo de ipsa fide, tum de ipsius præcepto: tum, demum de vitiis ei oppositis.

C A P. I.

De ipsa fide.

S V M M A R I V M.

- 9 Fides multiplex.
- 10 Definitio fidei insuæ de qua sola est hic sermo.
- 11 Dubium in fide duplex, & ex quo censetur quis infidelis.
- 12 Quæ ad materiam seu obiectum fidei pertineant.
- 13 Actus fidei est necessarius ad salutem.

9. FIDES alia est humana, qua aliquid creditur propter auctoritatem hominum illud affirmantium: de qua non est in præsentia sermo. Alia diuina qua creditur aliquid propter auctoritatem Dei illud reuelantis: quæ dupliciter sumitur vno modo actiue, pro ea auctoritate quæ in Deo est, ob quam à nobis merito ei creditur: altero modo passiue, pro ea mentis nostræ affectione, qua Deo aliquid ad salutem nostram proponenti ac promittenti credimus. Atque ab actiua illa acceptione, Deum fidelem: & ab hac passiua, homines fideles dici exprimit D. August. in Psal. 32. his verbis: Habemus Deum fidelem, distinguamus ab infideli homine: homo fidelis est promittenti Deo credens, Deus fidelis est exhibens quod promissit homini.

10. Hic autem de sola fide passiue sumpta, diuinitus menti insuæ agitur: quæ est illa cuius necessitatem ad salutem sacræ literæ inculcant, & potest familiariter sic definiti. Donum Dei quo firmiter assentimur iis omnibus, quæ à Deo reuelata sunt per Ecclesiam, quatenus ita reuelata sint. Cuius definitionis prima pars (Donum Dei) indicat fidem esse habitum sup̄ naturalem, quem habere non possumus nostris viribus per solum liberum arbitrium, sed singulari Dei dono, vt ex D. August. refertur in cap. Gratia, de Consecr. dist 4. & probari potest per illud quod ad Rom. 5. Deus dicitur vnicuique diuinsse mensuram fidei. Secunda pars (quo firmiter assentimur) significat fidem, cum nitatur diuina auctoritate cui falsum subesse non potest, nullam admittere dubitationem, ita vt ex D. August. in lib. 8. de Trinitate cap. 5. in rebus fidei nemo possit salua fide dicere (forte) & pro communi axiomate receptum sit illud cap. 1. de Hæreticis. Dubius in fide infidelis est.

11. Aduerte tamen duplex esse dubium in fide; vnum voluntarium, quando quis sciens & volens dubitat de rebus fidei: alterum inuoluntarium, quale multi ex suggestione diaboli, vel aliqua ratione humana fallaci, patiuntur contra suam voluntatem, ita vt illud semper repellant. Ac de priore tantum (quod est ex suo genere graue peccatum mortale) intelliguntur supradicta: non item de posteriore; qui scrupulus dici debet potius, quam dubium; & meritoria est illius repulsio, quia cum tentatio superatur, Deus facit cum tentatione prouentum ex cap. 10. prioris ad Corinth.

Tertia pars (iis omnibus) indicat fidem veram seu non fictam (vt ab Apostolo vocatur in priori ad Timoth.

cap. i. vers. 5.) require assensum non aliorum tantum, sed omnium omnino articulorum fidei, ita ut ille qui unum eorum reiecit, etiam si omnes alios admittat, non sit censendus credere vera fide: quæ à Deo mentibus infusa, proclives facit ad assentiendum ex æquo omnibus ab ipso per Ecclesiam reuelatis, quatenus reuelata sunt.

Quarta pars (à Deo reuelata sunt) ostendit fidem esse earum veritatum quæ Dei reuelatione manifestatae sunt; non earum quæ ex humana disciplina aut propria experientia habentur. Quinta pars (per Ecclesiam) indicat illa sola habere rationem rerum de fide, quæ Deus toti Ecclesiae manifestat: qualia sunt quæ per sacras Scripturas habentur, & per Apostolicas traditiones, ac per generalium Conciliorum, summorumque Pontificum determinationes. Unde si quid alicui Deus reuelaret (ut S. Brigida multa reuelasse dicitur) id non haberet rationem rei de fide nisi approbaretur, & pro tali admitteretur ab Ecclesia: cuius est de huiusmodi rebus statueret. Adeo ut D. August. contra Epistolam Fundamenti cap. 5. dixerit; Ego Euangelio non crederem, nisi me commoueret Ecclesiae auctoritas. Et D. Paulus (ex cap. 2. ad Galat.) etiam si Euangelium didicisset à Christo Ierosolymam tamen iure communicatum suam doctrinam iis de Ecclesia, qui videbantur esse aliquid, ne in vanum curreret aut euecurreret.

Ex quo constat quam turpiter Caluiniani errent, fingentes se spiritum particularem habere: cuius suggestionibus tanquam rebus fidei assentiri debeant, nihil de Ecclesiae approbatione aut reprobatione solliciti: quod non modo error est: sed etiam errorum omnium seminarium: cum inde pateat aditus illusionibus diaboli transfigurantis se in angelum lucis ex 2. ad Corinth. cap. 11. vers. 14. & excitetur audacia iactandi propria delicta pro diuinis reuelationibus.

Ultima pars (quatenus ita reuelata sunt) significat, cum multa causae esse possint assentiendi iis quæ à Deo reuelata sunt per Ecclesiam: ut ratio aliqua probabilis, miraculum aliquod factum ad eorum confirmationem, auctoritas concionantis, vel alia eiusmodi: solum eum assensum esse fidei diuinitus infusam, qui propterea illis adhibetur, quod sint à Deo reuelata per Ecclesiam; ut cum credimus Deum esse trinum & unum, esseque omnium Creatorem, quia ipse ita dicit per Ecclesiam: non autem quia ratio aliqua ita esse conuincit, vel quia communiter ita dicitur.

12. Atque ex dictis licet intelligere materiam siue obiectum circa quod fides versatur, esse omnia quæ à Deo reuelata sunt per Ecclesiam. In quorum numero ponuntur omnia quæ in scripturis canonicis continentur, & quæ per Apostolicas traditiones vniuersales confirmantur, & quæ in Conciliis suis generalibus siue particularibus à Sede Apostolica confirmatis determinantur, & quæ à Romano Pontifice ut est vniuersalis Ecclesiae caput definitur, & quæ ab omnibus sanctis Doctoribus vniuersi consensu de rebus ad Christianam religionem pertinentibus dicuntur, & demum omnia quæ infallibili consequentia ex aliquo prædictorum deducuntur: ista enim veritatum genera, tanquam à Deo variis licet modis, reuelata, recipiuntur ab Ecclesia.

13. Actus vero proprius fidei qui circa illa exercentur, interior quidem est credere seu firmissime sibi persuadere: exterior vero tum eorundem confessio ore facta, tum professio facta opere, signisque externis. Necessaria autem est omni homini iam definita fides, non tantum ad finem, id est, beatitudinem suam consequendam, iuxta illud Marci ultimo, Qui non crediderit condemnabitur] & illud Ioan. 3. Exaltari oportet filium hominis, ut omnis qui credit in ipsum non pereat sed habeat vitam æternam (quod d. Athan. expressit initio sui symboli) verum etiam ad media, id est, ad opera meritoria beatitudinis exercenda, iuxta illud ad Hebr. 11. Impossibile est sine fide placere Deo] adeo ut nemo saluetur extra Ecclesiam Catholicam, in qua sola inuenitur vera fides. Quod tamen non est ita intelligendum quasi sola fides ad meritum & beatitudinem sufficiat. Nam sine charitate eam nihil prodesse, patet ex ca. 13. prioris ad Corinth. & ex definitione

Concil. Trid. sess. 6. De iustificatio ne cap. 7. sed sicut emissio sanguinis, potest sic necessaria esse ad sanitatem, ut tamen sufficiens non sit, nisi adiungantur alia remedia.

CAPVT II.

De præcepto fidei.

SVMMARIVM.

14. *Haberi præceptum de fide, datum expresse de actibus, ipsius, qui sunt: interius quidem credere, exterius vero, confessio, & professio eiusdem fidei.*
15. *Præcepta de confitenda, & profitenda fide.*
16. *Obligatio credendi, communis insidelibus, cum fidelibus, & quatenus.*
17. *Quæ Christianus discere, ac quæ credere reneatur.*
18. *De articulis fidei, & eorum ignorantia excusata.*
19. *De præceptis & de Sacramentis deque reliquis discendis à Christianis.*
20. *Obligatio confitendi & defendendi fidem implenda est in duobus casibus sub pœna peccati mortalis.*
21. *Explicatio difficultatis num liceat de fide disputare.*
22. *Tres casus in quibus licet de fide disputare.*
23. *Quatuor actus oppositi confessioni fidei quorum primus est, ore negare Christum, seu se Christianum esse.*
24. *Secundus, ore profiteri falsam religionem.*
25. *Tertius, occultare, dissimulare, vel tacere fidem in casibus, in quibus obligatio est illam confitendi.*
26. *Quartus, declinare fidei confessionem in casibus, in quibus est confitenda.*
27. *Obligatio profitendi fidem secundum Caietanum.*
28. *Illius sententia rigidior reiecta, tenendum est talem obligationem tantum vigere in casu necessitatis.*
29. *Rationes Caietani in contrarium, cum earum refutatione.*
30. *Quando talis casus censeri debeat contingere.*
31. *Quatuor genera principia signorum, quibus quis censeri potest aliquam religionem profiteri.*
32. *Quatuor casus, in quibus nullum talium assumere licet, cum fuerit signum falsæ religionis.*
33. *Quomodo talibus uti liceat extra eosdem casus.*

14. **C**VM ex antedictis habeatur, fidem necessariam esse ad salutem, dubium non est, quin sit in præcepto: quandoquidem de mediis ad æternam salutem consequendam necessariis, præcepta in primis dantur. Quo nomine Matth. 19. dicitur. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Intellige vero esse in præcepto, non quidem secundum se: sed secundum actum suum proprium.

Præcipitur autem actus fidei: interior quidem, per illud Marci 16. Pœnitentini & credite Euangelio: & per illud ibidem cap. ult. Qui crediderit & baptizatus fuerit saluus erit, qui vero non crediderit condemnabitur. Quæ verba præceptum continent perinde ac alia similia, quibus media consequendæ salutis proponuntur sub comminatione mortis æternæ: ut illud Ioan. cap. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei] & illud in 2. q. cap. 6. Nisi manducaueritis carnem filii hominis, non habebitis vitam in vobis] & illud Luca 13. nisi pœnitentiam habueritis omnes similiter peribitis] Item ad Rom. 1. Qui talia agunt digni sunt morte] & ad Galat. 5. Qui talia agunt regnum Dei non consequentur.]

15. Exterior vero actus fidei, qui est confessio, præcipitur per illud Matth. 10. & Luc. 12. Omnis qui confitebitur me coram hominibus, confitebor & ego eum coram patre meo qui in cælis est: qui autem negauerit me coram hominibus negabo & ego eum coram patre meo qui in cælis est] & illud ad Rom. 10. Corde creditur ad iustitiam, ore autem fit confessio ad salutem] & illud 2. ad Timoth. 2. Si negauerimus, & ille negabit nos.

Alter vero, qui est professio fidei, præcipitur per illud Mar. 8. & Luc. 9. Qui me erubuerit & meos sermones, hunc filius hominis erubescet cum venerit in maiestate